

ליקוטי

מזהר"ן

מבואר

חברותא

ללימוד בעיון

תדעו כשיבא משיח צדקינו יווספו עוד ישיבות שילמדו בהם ספרי רבינו ז"ל
דברי מוהרנ"ת זצ"ל (שישיק היא תש"ז)

הערות אפשר להפנות למייל lezavotlaze@gmail.com

ליקוטי מוהר"ן

מבואר

חברותא

ללימוד בעיון

מבוא לביאור

הביאור מורכב מג' חלקים:

הראשון – ביאור הפשוט, ששולב בגרסת התורה והוא מסקנת העיון שבהערות

החלק השני – ההערות, בנוי על פי רוב בדרך של קושיא ותירוץ^א.

ופתיחת כל המראה מקומות עם מפרשיהם כדי שהלומד יוכל בעצמו לדון בדיוק

הדברים ולא יוכרח לסמוך עלי. שעל כן נקרא חיבור זה חברותא, כי הכוונה

להיות עזר ללומד ולא ספר חידושי תורה אע"פ שמובלעים בו גם הרבה חידושים.

והשלישי – היא הקדמה לתורה שהיא מבט כללי על התורה, שאמור לקשור את

כל חלקי התורה בקשר אחד.

ועוד גם לבאר נושאים שבמיוחד קשים להבנה בתורה.

ההקדמה – בנויה על מסקנת העיון שבהערות לכן אין בה כמעט ראיות למבואר

בה

דרך הלימוד נ"ל לדמות למחרוזת כי כל תיבה ומשפט בתורה הן חרוז נפלא שצריך לעיין

בו תחילה בפני עצמו ללמוד אותו היטב ולכן בזה גלשתי גם מעבר לקשר העניין לתורה,

ואח"כ לעיין בו כיצד נקשר לתורה, וכן לעבור מחרוזת לחרוז אע"פ שעדיין לא נקשרו היטב

החרוזים כולם זה לזה. וכך נהגתי בכל מקום שכתבתי הערה ולפי מסקנת ההערה ביארתי

את הפשט המשולב בגרסא.

וכל זה עדיין בחי" ה"הזרעין בדמעה", כי עיקר ה"ברינה יקצורו" זה למצא את החוט החזק

שיחרו את כל החרוזים היטב דהיינו לתפוס את מהלך התורה באופן שכולל את כל

הפרטים בלא שישאר פרט מיותר שכביכול אין בו צורך למהלך התורה. וזה השתדלתי

לעשות אחרי לימוד כל התורה בעיון כתבתי הקדמה לתורה שהכוונה בה לבד מביאורי

מושגים קשים להבנה, העיקר לעשות סיכום קצר שכולל את כל החרוזים ופושט את כל

הספיקות כפי שנתבררו בעיונים שבהערות. (אמנם כיון שאין ביהמ"ד בלא חידוש גם

בהקדמה נתחדשו דברים שלא תמיד העתקתי אותם להערות) (זו היתה כוונתי ועדיין אני מצפה

להצליח יותר)

דפי הליקוטי מוהר"ן בצורת הדף נלקחו מליקוטי מוהר"ן מהדורת תקפא שהיא גרסת מוהרנ"ת שהדפיס בביתו, מוגה בהשוואה לשאר מהדורות. ובתוספת מ"מ, השייך למכון אבן שתייה ועדיין לא נדפס.

הערות אפשר להפנות למייל lezavotlaze@gmail.com

^א היכן שנזכר הריצ"ח הכוונה להרה"ג רבי יוסף צבי חשין שליט"א. (הריצ"ח כה 23) פירוש שהוא ביאור שאמר בתורה כה בדקה ה23. (הריצ"ח במדבר תשנ"ד) הפירוש שהוא ביאור שאמר בשיעור על הזוהר פיקודי שנאמר בשנת תשנ"ד פ' במדבר. הרבה יסודות וביאורים ששמעתי ממנו הבאתי ולא כולם ציינתי מחשש שלא לזה היתה כוונתו ובחלקם ציינתי שדברי הם ע"פ" מה ששמעתי ממנו דאוי לי אם אומר ואוי לי אם לא אומר, והוא רחום יכפר עוון.

הודעה

כל הביאורים הם בדרך אפשר והצעה בלבד, כי מי יודע עומק כוונתו ובפרט אנו והלוואי שגם כמה שכיוון למדרגתי לא שבשתי, ורק כיון שציוה לעיין ולחדש בתורתו אנו מקיימין דבריו על פי שכל הפשוט שלנו וכדברי מוהרנ"ת הנוקבים שכל מה שמקבל מרבו צריך לידע שיעדין אינו יודע כלל, כי כפלים לתושיה; כי מאד עמקו מחשבותיו, פי דבריו הם כמעין הנובע והם בחינת מים עמקים עצה בלב איש. וצריכין פכל פעם לעיין היטב בדבריו הקדושים ולחזור ולשאב מהם עצות נפלאות באופן שיוכל להציל את עצמו משטף מים רבים של זה העולם. וכל מה שיעדע ויוציא מדבריו צריך לידע ולהבין ולהאמין שיעדין אינו יודע כלל עד היכן מגיעים עמקות דבריו העמקים מני ים וכו'. רק במה שהרשה יכול להתבונן מהם עצות לעבודתו יתברך כפי מדרגתו, אבל עצם תורתו ואפלו שיהותיו הקדושות אי אפשר להשיג בשום אופן וכמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה, הרבה למדתי מרבותי ולא חסרתי מהם אלא וכו'. עכ"ל

ועיקר כוונת החיבור הזה הוא לבאר הפשט באופן שכל אחד יוכל ללמוד ולעורר קושיות ללימוד בעיון ולפתוח את המראה מקומות להקל על הלימוד בעיון. ולרגע לא שכחתי את אנ"ש החריפים שאם יעינינו בזה מסתמא יהיו להם הרבה הערות, והרבה חרושים עמלתי שעות רבות להבין ולחדש מסתמא אצלם הוא דבר פשוט שמיד עלו עליו. כל מעלתי עליהם היא רק הסבלנות לעמול ולטרוח הרבה שעות עמ"נ להגיש כשלהן ערוך את הדברים להקל על הרוצה ללמוד בעיון, כיון שלא מצאתי אחר שעשה זאת.

התנצלות

אמנם מעט בברסלב העיון לפרסם חידושיהם חלקם כדי לא להיקרא בעל המחבר וכיו"ב תארי כבוד

וחלקם כנראה מחשש שלא יצאו חובת הזהרת רבינו בתורה כא אות ח' שאין לדרוש לרבים אלא דברים המבוררים לו כאחותו שאסורה לו כמבואר בשבת קמה; ואע"פ שהזהיר בתורה סא' (סוף אות ה') שכ"א חייב להאמין בחשיבות חרושיו, מסתמא כוונתו להאמין אבל לא לדרוש ולפרסם. אבל כיון שאמר אני חדש מלא ישן ולא ידוע שבזה דווקא יצא לחדש ולחלוק על מפרשים רבים שהאריכו בחיוב כתיבת חידושים עיין מהרש"א ב"ב י: שעל זה אחז"ל פסחים נ. אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ובספר חסידים אות תקל מי שגילה לו הקב"ה דבר, ואינו כותבה ויכול לכתוב, הרי גזול מי שגילה לו, כי לא גלה לו אלא לכתוב, דכתיב (תהלים כה יד) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, וכתיב (משלי ה טז) יפוצו מעינותיך חוצה, וזה שכתוב (קהלת יב יד) יביא במשפט על כל נעלם, שגורם שנעלם, אם טוב שגילה לו אם רע, שאינה כותבה; ובביאור ברית עולם להחיד"א שם. הוסיף בשם ספר לב אריה שכתב בהקדמתו משם רז"ל שבזמן שבינת המקדש קיים כשאדם מקריב קרבן מתכפר לו וכשאדם כותב בספר מה שלומד איזה חידוש הכתיבה זו עולה לו במקום קרבן. ובזה פי' הרב הנ"ל את הכתוב זבח ומנחה לא חפצת וכו' עולה וחטאה לא שאלת או אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי שיעלה במקום קרבן. עוד עי"ש בשם ספר רבינו אפרים על התורה כתב יד פרשת כי תשא שכתב משם רבי אליעזר מגרמיזא ז"ל שכל מי שמגלין לו רזי תורה מן השמים ואינו כותבו עתיד ליתן את הדין עכ"ל. ועיין שפתי כהן למוה"ר מרדכי הכהן מגורי הארז"ל בהקדמת ספרו בזה"ל "ניתנה רשות למי שחננו ה' קצת דעה וחכמה ובינה לבאר ולפרש מה שקבלה נשמתו בסניי ואם לא יכתבם נראה לי שהוא נענש כמו הנביא שהוא כובש נבואתו שחייב מיתה. ועיין בספר מחשבות חרוץ לר' צדוק הכהן אות טו שכתב שיש גם חיוב לפרסם כי שמא יש בדבריו איזה חידוש השייך לחלקו ולא נגלה לשום אדם והוא לכך נוצר גלותו בעולם, ואם לא, ח"ו יצטרך להתגלגל.

עוד עיין בספר קהילות יעקב זי"ע שכתב בהקדמת ספרו בשם ספר תורת גיטין מאמר הקדמון שדבר טוב אחד בספר מציל על הספר כולו. עכ"ל. לכן אולי ע"י הודעה והתנצלות הנ"ל אפשר כן לפרסם איזה חרושים גם לפחותים כמונו, ואנו תקווה שעכ"פ דבר טוב אחד יש גם בחיבור זה ויציל על הספר כולו.

ואע"פ שהרמב"ם מזהיר באגרות קדש מאמר קדוש ה' שלפני שדורש לרבים יחזור ד"פ אבל מה שכותב צריך לחזור אלף פעמים, מסתמא הכוונה להוראה למעשה ואע"פ שבודאי בדברי רבינו יש הוראה בקיום עצותיו ועניני השקפה למעשה, מסתמא בדרך לימוד מותר דאל"כ לא שבקת חי. ומסתמא גם הזהרת רבינו הנ"ל אפשר לפרש כך.

עכ"פ אם טעינו והזהרתם היא בכל עניין, אולי ראוי לכנות את הביאור חברותא, כי חברותא דרכו לומר גם את ספקותיו ולא רק דברים המבוררים כאחותו שאסורה.

עוד עניין חתימת שם המחבר היא סוגיא בפ"ע עיין ספר חסידים שסו שחכמים ראשונים נמנעו כדי שלא להנות מהתורה ועיין שם סימן ח' שרשב"ג מ"י הרוגי מלכות תלה בזה סיבת הריגתו עוד עי"ש סימן פד שמנכין לו מזכויותיו, אמנם יש מקשים א"כ מאי משמאלא עושר וכבוד. מאידך רובא דעלמא נהגו כן לציין שמם ונ"ל הטעם או שצויין ע"י תלמידיהם או שכל היחס לפירוש הוא כפי גדולת המחבר בחכמה ויר"ש לכן חששו שאם לא יצינו שמם לא ינהגו כבוד ראש בדבריהם.

לעורר על חשיבות העיון בתורה של רבינו

עיין חיי מוהר"ן סימן שמו שאמר שטוב לקבוע לעצמו שני שעורים ללמוד ספריי הקדושים, שעור אחר פשוט ללמוד במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בעל-פה; ושעור אחר ללמוד בעיון גדול. פי' יש עמקות גדול ונפלא בספריי. ועיין במקום אחר מה מענין עצם העמקות הגדול שיש בתורתו הקדושה והנוראה מאד עד אין סוף ואין תכלית:

ועיין תורה קה תנינא שהעיון בתורתו מסוגל לבטל הרהורים רעים כי הם באים מהמדמה ועיין ככבי אור חכמה ובינה אות לו לבאר דברי רבינו בסוף תורה כה שצריך לקרא שם חדש ליהצ"ר דהיינו מדמה. הטעם כי המדמה הוא מדרגה שמינית ביצה"ר שנתחדשה כנגד התורה של רבינו ולפי"ז דווקא תורת רבינו מסוגל ביותר להכניע ולתקן את המדמה.

ועיין חיי"מ סימן תקכ"א – שרבינו אמר כבר נתתי לכם כח המדמה כשר וטוב וכו'.

ועיין באה"ל נד אות ד' – שהכוונה בעיקר לתורה נד שבה המשך לאנשיו ובעיקר למוהרנ"ת מדמה זך וברור. ועי"ש אות ו' שכל אחד כפי התכללותו בו ובתורתו כן יזכה. (וכיצד ההתכללות בתורתו עיין בסוף תורה פו תנינא מש"כ רבינו דהיינו לעיין באותו מאמר ולזכות להבין בו ולעשות עמו איזה עבודה בעבוה"ש) ועיין תורה ח' תנינא אות ז' שיעיקר האמונה תלויה בברור המדמה ועי"ש אות ח' שעי"כ צריך מאד לחפש ולבקש מאד צדיק כזה שיכול להמשיך מדמה מבורר לאנשיו.

עוד עיין תורה עב תנינא שע"י הסתכלות בצדיק והצדיק בו זוכין להתנוצצות המחזין ולשפלות (שרק היא תקום בתחית המתים) ולגדולה כפי מדרגת מוחו. ועיין בפל"ח שם אות ב' וד' עפ"י לק"ה תפלין ו' בו שגם ע"י לימוד ספרו מתקיים כל זה עפ"י המבואר בתורה קצב שפניו ושכלו של הצדיק נמצא בספרו.

ועיין ככבי אור שיחות וספורים אות מג הובא בחכמה ותבונה סימן ב' אות טז – שרבינו שאל את רבי אהרן תלמידו שהיה הרב של ברסלב למה לא תקח את ספרי ותעיין בו היטב עד שיעלה על דעתך איזה קשיא ואח"כ תוסיף ותעיין בו עד שתבין ותדע את התירוץ שע"ז.

ידועים דברי רבינו שכינה בשם אפיקורס את אותם שאמרו שתורתו גבוהה מדאי. ונראה פשוט כוונתו בזה שאין אחד שלא יכול למצא תועלת בספרו. וא"א לומר שהכוונה שכל אחד יש כמה תורות שמתאימות לו שהרי לא אמר זאת על ספרו אלא על תורתו קודם שנעשו לספר א"כ בכל תורה בלקוטי מוהר"ן יכול כל אחד בכל מדרגת הבנה למצא איזה תועלת נצחית ואמנם לכאורה צריך לומר זאת גם על כל חלק מתורה אבל בזה צ"ע. עכ"פ לפי"ז צריך זהירות גדולה וכל אחד לבחון עצמו אולי ח"ו הוא מאותם אלה שמכונים בפי רבינו אפיקורס. ואם תקשה שרבי אברהם בן נחמן אמר בככבי אור שרק עשרת אלפים שנה אחרי התחיה אולי יבין קצת בספר, פשוט שכל כוונתו להבין כפי שהבין זאת רבינו דהיינו את כל עומק דברי רבינו וזה ודאי לא שייך לנו.

מי שיש לו קצת הרגשה בלקוטי מוהר"ן רואה בחוש שהספר לא נכתב לגאונים, ולא לירודעי קבלה, ולא לירודעי כל התורה כולה, אלא לכל אדם כפשוטו ממש ורואים בחוש שאדם פשוט יכול להתעורר מהספר של רבינו יותר מגאונים גדולים. ויש גאונים גדולים ואפילו כאלה שכותבים פירושים על הספר אעפ"כ רואים בחוש שאין להם את ההרגשה והמסר של רבינו שמקבל חסיד פשוט של רבינו, כי הספר הזה צריך רק ביטול לרבינו זה הכל, וכמו כשיש ביטול אזי ככל שהוא בעל כשרון ויותר בקי בספרים גם מוצא בו יותר טעם ועומק.

חברותא
ללימוד עיון
בספה"ק
ליקוטי מוהר"ן

דף נג: נד.

תורה מא

מאמר רקודין

מספה"ק לקוטי מוהר"ן

טבת תשע

לשון רבנו, זכרוננו לברכה

זמן אמירת התורה

לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

הקדמה

רבינו מבאר בה ג' עצות כיצד לזכות לשפע הנמצא בבניה עילאה. כל עיצה היא לזכות לשפע אחר. הכלל בכולן שצריך להמתיק את הרגלין, דהיינו להבריח את החיצונים הנאחזים בהם, וזה ע"י המתקת הדין בשרשו שבבניה, כי כל דין לא נמתק אלא בשרשו. וכשמתקן את הרגלין, אזי כשם שרגלי המלכות עולות מבחי' רגליה יורדות מות, כך גם רגלי הבניה נתקנות ונעשות מוחין לזעיר, כידוע הכלל שנה"י דעליון נעשה חב"ד לתחתון. והכמה ובניה הם השפע הנכסף.

הכלל חוזר בכל ג' העיצות אבל הבטוי למעשה משתנה דהיינו –

בעיצה ראשונה שהיא הרקודין, אזי הבניה היא יין המשמח, שצריך להשקות בין את הצדיק כי הוא לגביו שרש הגבורות שבבניה^א, ועי"ז נמתק הדין בשרשו וזוכה לשמחה לב, והשמחה בלב צריך שתתפשט עד הרגלין ואזי ע"י רקודין מבריח את החיצונים מהם. ואזי נעשים רגלי הבניה, חכמה ובניה אצלו, וזוכה ומקבל בכורה וברכה שהן החכמה ובניה.

בעיצה השניה ע"י פדיון דהיינו שמניח צדיק את ידיו על הממון שהוא בחי' עמודים דהיינו בחי' מעמיד בחי' רגלין, ומבריח את דיני החיצונים מהם ע"י שמכוין ששתי ידיו הם בחי' ג"פ יד גמט' מב ומתעורר השם מ"ב שבבניה שבו ז"פ ו' אותיות ומכוין להמשיכם אל הממון ונעשה בחי' ווי העמודים (בחי' ווי הכסף שממתיק העמודים המצופים זהב) ואזי נעשים רגלי הבניה מוחין אצלו להיות שמח בחלקו שנעשה ממון של נתינה וחסד ונמתק הבחי' עושר השמור לבעליו לרעתו ובחי' יש לו מנה רוצה מאתים.^ב

בעיצה השלישית ע"י שממלא גרונו של ת"ח בין נמתק הדין בשרשו שבבניה שהיא בחי' יין המשמח נמתקים הדינים שברגלין שהם הת"ח ואזי זוכה ליסוד דבניה שנעשה אצלו דעת כנ"ל דנה"י נעשים חב"ד. ויסוד נקרא שלום ואזי זוכה ל"בשלו"ם" שהם שע"ח נהורין דהיינו ש"ע נהורין המאירים משם מ"ב שבבניה עם הח' חיוורתי (שהם עשר יודין שבשני שמות עב שהן שני שמות הויה במילוי יוד הרומזים ללובן העליון שבעתיקא קדישא שהיא בינה כתר דז"א) כי שע"ח גמט' בשלו"ם גמט' מלבוש. וזוכה להשגות אלוקות בלבושים מתוקנים בלא רבוי אור, דהיינו תיקון הדעת, השגות עוה"ב שהיא הבניה.

ע"כ הקדמה

תורה מא [2]

זענין ריקודין אומר רבינו **הנה איתא בע"ח דף כ"ב** (נ"ע כי לשון רבינו לא נמצא סס וגם הנושא סס אינו נוגע לענין זה ואולי כוונתו לשער כז פ"ג סס יס ענין הקרוב למבואר לקמן) **הברכיים היינו הרגלין הם נ"ה בחי' שתי הספירות נלח והול, והם עוקבין/ד** אולי כוונתו שהם תמיד יחד (כידוע שכלל והול נזכרים כמעט

^א כך מתבאר מהעובדא שיעקב אבינו הביא את היין לאביו יצחק ולא שתה בעצמו. אבל מאידך מפורש בסמוך נמצא שע"י רקודין ששוחה יין וכו' משמע ששוחה בעצמו. וצ"ל שתלוי במי מדובר ודווקא מי שהוא בעצמו בחי' רגלין כמו יעקב ונדב ואביו הם צריכים את ההמתקה דייקא במי שמעליהם. או שזה תלוי במדת הפגם כל אחד לפי בחינתו.

^ב סוד הפדיון צ"ע שאדם שיש לו צרה בא לצדיק וכל תיקונו הוא להמתיק את הדין שבממון דייקא, וצ"ע הקשר של הממון לצרתו שאפשר שהיא כגון מחלה או כל דבר שאינו תלוי בחוסר הממון.

ואולי אפ"ל כיון שעיקר האמונה נבחן בתאוות ממון שהיא כלל כל הע"ז כמבואר בתורה כג והיא בחי' פגם הברית ע"ש אות ג'. לכן על פי רוב סיבת צרתו היא התאוות ממון דהיינו הפגם אמונה שלו לכן כשנותן לצדיק אמיתי כפי שצריך לתת ועב"פ קצת יותר מיכולתו שע"ז יוצא ממנו כל הדינים כמבואר בתורה רפ הצדקה הזו היא כבר קצת תיקון כללי לממון כמבואר בתורה כט ועוד עם כוונת הצדיק שמחבר בכוונתו את ווי השם מב עם העמודים דהיינו הממון ממתיק בשרשם את כל הדינים שמחמת הממון מעל אותו האיש, ע"י שממשיך לו מוחין של הסתפקות דהיינו אמונה ונמתקים כל הדינים והחרון אף.

^ג תורה זו לשון רבינו ו"ל לא ידוע מתי והיכן נאמרה

^ד נקט עוקבין ולא עקבין, דמשמע שרומז לביאור המילה ולא לעצם העקב שהוא בחי' רגלין. וצ"ע פירוש המילה עוקב ועיין מכות עה"פ (הושע ו' ח') גלעד וכו' עקובה מדם א"ר אלעזר שהיו עוקבין להרוג נפשות ופרש"י אורבין. והערוך פירש מערימין. וכן כתוב עקוב הלב בירמיהו יז ט. וכן כתוב ויהוא עושה בעקבה.

תמיד יחד) כמו עוקבין זה אחר זה. **ועקב גי' ב"פ אלקים** [י] כי אלקים מספרו 86 וז"פ עולה 172 דהיינו קעב, **שהם דינים** כי סם אלקים מורה על הדין/ו ועיקר אחיזת הדין בעקב/ו כיון שהוא המקום המגושם באל"ס/ו והנמוך ביותר סמוך לארץ וסם אחיזת הקליפות בצחי' רגליה יורדות מוות שעל כן מוכרח לנעול נעלי עור דייקא לשמירה כמבואר בזוונות שעשה לי כל לרכי בצרכות השחר, **שיש שם אחיזה לחיצונים כידוע** [ט]. **והפעולה להבריה החיצונים משם, שימשיך לתוך הברכים הגבורות משורש הבינה** כי שרש הגבורות הם צדינה כלשון הזוהר דמינה דינין מתערין ולמעשה יבאר לקמן שהכוונה לשמחת לב (כי הלב הוא צחי' הבינה כמבואר בפתיח אליהו בינה לבא ובה הלב מציון) שמתעורר ע"י שחית יין של מלואו/ו, **וכשממשיך שורש הגבורות מבינה דהיינו כי תחילה ממשיך משרש הבינה לבינה דהיינו שמעורר שמחת מלוא בליבו ואח"כ מבינה לרגליו בצחי' לבו נשא את רגליו לרקוד, אזי"א החיצונים בורחים משם, והוא לוקח הבכורה והברכה** כדמלנו ביעקב וכפי שיתבאר לקמן, **שזה בחי' ברכיים** [יב]/[י] הצרכה וזכרה הם חכמה וזינה/ו ונקראים צחי' צרכיים דהיינו רגליו כי הם נמשכים מצחי' רגלי עולם העליון (בינה צחי' העוה"צ) שנעשים חכמה וזינה אכלינו/ו. **ושורש הבכורות דהיינו הבינה נקרא יין כידוע** [טז] [יח], **וזה יין המשמח** [יט] [כ]. **וזה שכתוב**

וכוונת רבינו ז"ע למאי נפ"מ שעקב מלשון עוקב ואולי רוצה לומר שהם תמיד יחד נצח והוד כאילו עוקבים זה אחר זה. דהיינו שבכל פסיעה עוקב העקב אחר הגודל פעם של נצח אחר ההוד ובשניה של הוד אחר של נצח.

ועל שם זה נקרא העקב עקב כי כל פסיעה עוקב אחרי האגודל וכן לשון חז"ל ד"פ בש"ס (בגון שבועות יז). כשרצו לתאר הליכה איטית במיוחד אמרו עקב בצד. אבל בסתם הליכה היא העקב תמיד עוקב אחר האגודל ובא לפניו.

ולכן עקב גם לשון סיבה כמ"ש בראשית כבי ח עקב אשר שמעת בקולי. כי יש סיבה ומסובב וכל סיבה עוקבת אחר המסבב אותה.

^ה עיין עין חיים שער לה פ"ד מ"ח

^א א-ל פירושו כח כמ"ש יש לאל ידי נמצא אלקים פירושו כוחות וכיון שמייחסים לו ית' כוחות רבים זה בחי' דין כי בבחי' חסד אין מייחסים לו ית' אלא כח אחד אבל בחי' הרבים מורה על הדין.

והענין נ"ל כי הדינים הם במלכות דהיינו מדרגה הנמוכה בבחי' השכינה השוכנת למטה אצל הרבים ושם הם הדינים להעניש את הרשעים שהם בחי' הרבים ולהכניע את הרע המעלים את כח השפעת טובו וחסדו ית' שהוא בחי' אחד.

לכן ברגליו שהם המדרגות הנמוכות שם נעלם אחדותו ית' ונדמה שיש כוחו רבים בחי' אלקים ואזי הוא העלם החסד שע"ז ניתן אפשרות לחיצונים להאחז ולניק דהיינו לעלים יותר את האמת.

^א עיין תורה קסט שתחילת כל גזר דין תחילה נמסר לרגליו שהם הרצים להוציא לפועל ולכן כשיש דין אי אפשר לרקוד כמבואר שם. וז"ע אם העיצה המבוארת כאן תועיל גם לדין הנ"ל או רק לאחיזת הדין שלא ע"י גזר דין. וכן מסתבר שהרי גזר דין קשה מאד לבטל כמבואר בתורה ה' ובגמ' ר"ה יז.

^ה וזהו שאמרו חז"ל על אדם הראשון שאפילו תפוח עקיבו מכהה לגלגל חמה. ילקוט שמעוני תהלים עה רמז תתיא

^ט עיין קהלת יעקב ערך המון ועיין ברכות ו. הני ברכי השלחו מנייהו וזוהר משפטים קיב: ונקהלת יעקב ערך הן את ב' ויגע בכך ירך יעקב וכו' עוד עי"ש ערך רעה.

^א עיין גם בשיחות הר"ן על תורה ו' ובתורה פא תנינא שם מדבר מריקודים וחזור ומבאר שדווקא בשמחה של מצוה וזמן של מצוה כגון חתונה וימים טובים. וכן לקמן מבואר ויבא לו יין וישת ומבואר במדרש שהיה בליל הסדר של פסח דהיינו יין של מצוות ד' כוסות.

^ה גם בדפדפון איז ובתחבט - אז

^ב עיין ע"ה שער בה דרוש א מ"ב

^א הקשר בין בכורה ברכה וברכיים נ"ל לבאר בפשטות כי בכורה היא הראשית חכמה כמבואר בתורה א' והוא השפע בעצמו שאין בו תפיסה אלא בינה בריכה עליונה (כידוע שאמא בונה ומגלה את טיפת החכמה שמקבלת מאבא) והברכה לשון המברך את הגפן שממשיך את שפע הבכורה ראשית חכמה מבינה אל המתברך וזה לשון ברכיים דהיינו רגליו שהם כח ההליכה והולכה מלמעלה למטה.

^ה כמבואר בקהלת יעקב ד"ה בכורה דיעקב ועשיו. מועתק לקמן

^ט כי הכלל שתמיד מדרגה הנמוכה של עליון נעשית מוחין אצל התחתון. וכמובא שנה"י דבינה נעשים חב"ד זד"א.

^ט עיין קהלת יעקב - ערך יי

יין אמרו רז"ל שהוא סוד, יין בגימטריא סוד במסכת סנהדרין, בתשובת דבני רבי חייא לרבי סנהדרין ל"ח ע"א, ובמדרש שיר השירים (פרשה א' אות י"ט), ונראה לי הטעם כי יין מרומז לבינה שהוא בחינת סוד שאין שם השגה, כמו שאמר שלח תשלח את האם ואמרו רז"ל (בראשית רבה פרשה מ"ט אות ב') מתחילה היה סודו ליראיו ואחר כך לישירים ואחר כך לנביאים, והוא מובן על פי מה שכתבנו בסוד בחינת בינה ומבינה נמשך מתחילה לקו השמאל גבורה והוא בחינת יראה גימטריא גבורה, ואחר כך נמוגת בקו האמצעי תפארת שנכלל מבחינת גבורה ומשם יורד אל נצח הוד, וזה שאמר מתחילה ניתן הסוד בינה ליראיו בחינת יראה גבורה, ואחר כך לישירים קו הישר קו אמצעי תפארת, ואחר כך לנביאים נצח הוד בחינת נביאים, וזה ומבינה נביאים, ועל כן יין נוטריקון יראים ישירים נביאים:

יין רומז על בינה ושמן על חכמה, ובחינת היין הוא גלוי כמו שאמרו (ערוכין ס"ה. סנהדרין ל"ח). נכנס יין יצא סוד, וכן כתיב (ישעיה כ"ד י"א) צווחה על היין, כי על ידי היין אדם מגלה סוד צועק בקול.

^ה כי היין והבכורה בסוד הבינה ועיין קהלת יעקב ערך בכורה דיעקב ועשו.

^ה עיין קהלת יעקב - ערך בכ - בכורה דיעקב ועשו סוד העניין מה שקנה יעקב הבכורה, כי בכורה הוא סוד חכמה ובינה ועל כן בכורה גימטריא ע"ב קס"א שהם בחינת חכמה ובינה, וכן בחינת דעת נקרא בכור כמו שכתבתי לעיל בערך בכור, והנה יעקב ועשו היה זה לעומת זה, זה בחינת זעיר דקדושה וזה בחינת זעיר דקליפה, ורצה יעקב אבינו להציל ממנו בחינת ג' ראשונים שלא יינק מהן עשו, על כן קנה ממנו הבכורה שלא יהיה לו חלק בג' ראשונים ושלא יהיה מגע נכרי, על כן המשוכו למטה ויהיב חולק גרסין למגור לחם ונוזי ערשים ולא יהיה חלק למעלה בג' ראשונים, והנה אף שהבכורה כתבנו שהוא סוד ג' ראשונים מכל מקום עיקרה הוא בחינת חכמה כמו שכתבתי בערך בכור שרומז על חכמה, וכן בכור אותיות ברוך שהוא בחכמה כמו שכתבתי בערך ברוך, והברכה הוא בבינה שנקרא ברכה בסוד איהו ברוך ואיהו ברכה (פרי עין חיים שער הברכות פרק ג'), ועל כן הבכורה קנה מאתו בעת מות אברהם שסוד אברהם היה מבחינת חכמה, ונדע כי בהסתלקות הצדיק יכול צדיק אחר לבוא למדרגתו כמו שכתב ורחב השמש ובא השמש, ועל כן ויגדלו הנערים ורצה יעקב לירש עטרת זקנים ויבוא לבחינת חכמה כאברהם ולסלק עשו מאתו על כן לקח מאתו הבכורה, והברכה לקח מאתו לעת זקנת יצחק ובא לבחינת בינה, וזה סוד כי זקן יצחק, ועל כן ויבא לו סוד יין המשומר, ועל כן חנוך מט"ט אמר דארמי ליה מיא גו היין, דהיינו שיעקב כבר היה לו יסוד אבא מן הבכורה שורש מאברהם כדכתיבנא, ועל כן ארמי מיא לגו יינא סוד יסוד אבא גו יסוד אמא, ואז לקח הברכה שהוא בחינת בינה על ידי יצחק שהיה שורשו מבינה, ועל כן נאמר בברכה ויתן לך האלהים סוד האלהים הידוע היא בינה שנקרא אלהים חיים, ולפי שיעקב

ביעקב שנקרא על סם העקב דהיינו הרגלין שסם לחיזת החילונים **כשראה שהוא בחי' ברכיים/כ"א** [כ"ב] במקום דין, כי ב"פ אלקים דהיינו ז"פ 86 עולה קעב עם יו"ד אותיות של הז"פ אלקים הם גימ' יעקב, אזי הבין שהוא לריך המתקת הדין ממקום הגבוה יותר ממנו, אזי המשיך שורש הגבורות בחי' יין המשמח על ידי שהביא יין לאצו שהוא שרש הגבורות צנינה, כמ"ש (בראשית כז) ויבא לו יין וישת, להמתיק שרש הגבורות צנינה שסם שורש של הברכה.

נמצא ע"י ריקודין, דהיינו ששותה/כ"ג יין המשמח שהם שורש הגבורות שבבינה [כ"ד]. ונמשכין למטה בתוך הרגלין, היינו שמרקד, בזה מגרש החיצונים משם, וזאת התלהבות של הריקוד, והוא אשה ריח ניחוח לה' [כ"ה]:

אבל מי שמרקד בהתלהבות^{כ"ו} היצר, זה נקרא חטא של נדב ואביהוא, שכתוב בהם (ויקרא ו) ויקריבו אש זרה. ונדב^{כ"ז} ואביהו הם נו"ה לכן כמו שיעקב היה לריך המתקה בגבוה ממנו כך גם הם. והתלהבות שבקדושה נקרא יין המשמח, שע"י נמתקים הבכורות. ואש זרה נקרא יין המשכר [כ"ח] וזו כוונת רבי שמעון שאמר במדקש ויקרא רבה שנלד ואצוהו נכנסו שתי יין למקדש, לאין הכוונה כפשוטו ששתו יין/כ"ט אלא שנכנסו להקריב צ התלהבות היצר לפי צנינתם והתלהבות כזו נקראת יין המשכר, ושם יש ח"ו אחיזה להחיצונים^ל וכיון שאחיזתם היא לייקא כרגלין לכן נאחזו בהם שהם בחי' רגלין כנ"ל :: וזהו אש אשר לא צוה אותם [כ"א/לב] כי היו לריכים להתייעץ במשה שהוא היה האליה הדור שצמחו

כבר היה לו בחינת חכמה היה בנקל לו לבוא לבחינת בינה, וזה שאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך, ודרשו רז"ל בחכמת תורתו שהתורה מבחינת חכמה, ועל ידי החכמה לקח גם הברכה שהוא סוד הבינה, ועל כן במרמה גימטריא הו"ה פשוט ומלא בידין וריבוע ע"ב, הו"ה ע"ב קפ"ד גימטריא במרמה וכל זה בחכמה, ועיין בערך מזימות שכתבנו ענין נאות מענין הברכה והבכורה ע"ש:

^ט עיין קהלת יעקב – ערך יצ – יצחק הוא ממתיק ב' אלהים על ידי מילוי ס"ג כנודע מסוד הבכיה שכתב הרב ז"ל (ליקוטי תורה חיי שרה ובטעמי המצות ויחי), עיין בערך המתקות דינין, ועל כן יצחק עם הכולל גימטריא שני פעמים אלהים ומילוי ס"ג, ועל כן היה בשעת עקידה ל"ז שנה שאז היה כוחו גדול על ידי ל"ז זה שהוא מילוי ס"ג להמתיק הדינין דאלהים, שזה סוד העקידה לאבללא אשא במיא, וזה שאמר שרה (בראשית כ"א ו') צחוק עשה לי אלהים כי הדין כשנמתק בא ממנו שמחה בסוד יין המשמח, ויצחק שהמתיק שני אלהים נעשה מאלהים בחינת צחוק, וזה שאמר צחוק עשה לי אלהים שעשה לי בחינת אלהים לצחוק ושמחה:

גם עיין פרדס רמונים – שער כג פ"י – יצחק מצד הגבורה נקרא יצחק והטעם כי יצחק אבינו מרכבה אליה כדפי' בשער הכנויים. אמנם נקרא יצחק באותה בחינה שייצחק מרכבה אליה ועל שמה נקרא יצחק והיא מלשון שמחה ושחוק. וכבר נודע כי השמחה והשחוק בצד הגבורה וראייה גדולה מן הלויים בשירה. והוא דוקא בבחינת יין המשמח לא המשכר. וכן נתבאר בוודר פרשת וירא (דף קיח) ופירש שם כי יצחק הוא חידה בסוד חלוף אש במים ומים באש ואפשר כי מטעם זה נקרא יצחק בלשון עתיד הכונה דין שיהפך לרחמים ולצחוק:

^כ צ"ע ש"ן השמחה דווקא בשרש הגבורות. ובאמת מצינו כה"ג במה שייצחק אבינו שמדתו פחד יצחק ולקמן מבואר שהוא שרש הגבורות הקדושות שבבינה הוא נקרא יצחק דייקא ועל שם הצחוק דייקא.

ואולי אפשר לומר הטעם כי מבואר בספרים גדר הצחוק שהוא בחי' מהלך מסוים שנקטע לכן כשאדם הולך ופתאם מועד צחוקים וכן סיפור במהלך מסויים ולפתע מתברר שאינו כן הוא מעורר צחוק והטעם כי שרש הצחוק בבחי' הדין בחי' אור חוזר לשרשו כי המהלך הישר הוא חסד אבל הקטיעה ומה שנפסק לפתע הוא בחי' דין. והכי נמי השמחה האמיתית היא בהש"י, ודייקא כיון שנדמה להנסתר והנעלם ביותר בבריאה וכשיתברר ההפך עד כמה דייקא הוא הדבר היותר נמצא ופועל בה אזי היא עיקר השמחה בו ית'. וכמ"ש בשמחה תצאו (מהגלות)

ועיין קומץ המנוח לר' צדוק הכהן ח"ב אות [מא] - ותצחק שרה בקרבה. תוראת לשון צחוק על דבר שא"א להאמין ומ"מ הוא כן, כמו כל השומע יצחק לי. בן הגר המצרית מצחק. העבד העברי לצחק, ודבר זה ברור בכל מקום. אבל אם אינו מאמין כלל אינו נקרא צחוק רק מתלוצץ וכן שרה האמינה רק חשבה זה לפלא.

אבל צ"ע א"כ שכל קטיעת מהלך גורם לצחוק מדוע כשמודיעים לפתע על פטירת אדם אזי להפך גורם לבכי וכן בשרה אם להפך שהיתה מאמינה שיוולד לה בן והיו מודיעין לה שלא יולד מסתמא לא היה מעורר צחוק.

^{כא} מה שנקט ברכיים נראה לרמוז לברכה ובכורה הטמון ברגלי הבינה שעל כן הן משרש אותיות ברכים עוד אולי גם כיון שלמעשה אחר שממשיך שמחה לליבו אזי לא נמתק הדין עד שמתפשט השמחה לרגלין להבריח החיצונים נאחזים בהם, ודרך הריקוד שלבו נושא את רגליו כמבואר בתורה י' אבל זה דייקא ע"י שתחילה מכופף את ברכיו וע"ז יכול לשאת את רגליו מהארץ נמצא שהתפשטות השמחה אל העקביים לנתק אותם מהארציות ששם המות בחי' רגליה יורדות מות. הוא דייקא דרך הברכיים.

^{כב} בראשית כה כו שנקרא יעקב ע"ש אחיזה בעקב

^{כג} אם יכול לשתות בעצמו מדוע יעקב השקה את אביו ונתבאר כיון שאביו היה שרש הגבורות שבבינה ואיך האדם בעצמו יהיה גם רגלין שאותם צריך להמתיק וגם שרש הגבורות שבבינה. ונראה לומר שדווקא יעקב וכן נדב ואביהו כיון שהיו בעצמם בחי' רגלין לכן לא יכלו להמתיק עצמם (דאין חבוש מתיר עצמו) אבל כל אדם ע"י ששותה בעצמו במידה הנכונה כמבואר בתורה כו תנינא אזי מעורר שרש הגבורות שבלבו וכשרוקד שממשיך אותן לרגלין וממתיק הדין.

^{כד} (*) עיין וזה"ק פרשת נשא דף קכו. יין אמא עלאה

^{כה} * במדבר כח [פסוק ח וכו' נחמה ועיין ויקרא א' ט' נחוח]

^{כו} בתקופא כחוב בהלהבות, ובדפ"ר בהתלהבות וכן תוקן מתרלו

^{כז} גם בדפ"ר ונדב ובתשכט נדב

^{כח} לר"ש שתיי יין נכנסו ויקרא רבה יב א וט'. עיין ספר הלקוטים שמות פ"ב ד"ה וז"ס אשר.

^{כט} ונ"ל שאפשר לומר שכן שתו (עיין בסוף העמוד שריקוד ופדין בחי' שתיה אבל גם שתיה כפשוטו מועיל) כדי להרחיב המוחין כמבואר בתורה כו תנינא וכן ידעו שהם בחי' נצח והודו וצריכים המתקה ורק טעו בזה שסברו שיכולים להמתיק עצמם ככל אדם ובאמת כיון שהם בחי' רגלין היו חייבים המתקה מגבוה יותר דהיינו משה רבינו וכיון שחלקו עליו לא נמתק הדין אלא נענשו על ידו.

^ל בתשכט מחק הד' נקודות וכתב פסוק – להחיצונים, אשר

^{לא} סוף הפסוק הנ"ל ויקרא י' א'

^{לב} מי לא צוה אותם ונ"ל שהכוונה למשה כי אם היה מצוה אותם כבר היה בכוונת להמתיק ואולי רק ע"י שיביאו לו יין.

להמתיק הדין בשרשו כמו שיעקב הבין שהמתקו ע"י יחזק חזיו אצל הם סברו שבכוחם להמתיק הדין של עצמם (ואולי בלמה כן שמו יין כפשוטו כמבואר לעיל שע"י שתית יין נמתקים הדינים בשרש הגבורות וטעו שבמקום להסקות את האדיק שמו בעצמם וכנ"ל /¹²):

עוד מבאר רבינו שתיקון הריקודים ז'ה"ל ג"כ נעשה ע"י פדיון נפש [ל"ה], כי הממון נקרא עמודים, כמ"ש (דברים יא) כשהזכיר משה לבני ישראל את עונשם של דתן ואבירם סיפר שבלעה האלמה אותם ואת היקום אשר ברגליהם [ל"ו] ודרשו חז"ל בפסחים שהכוונה לכל ממונם כי הממון מקיים ומעמיד את האדם על רגליו לכן משה מכנהו בלשון יקום אשר ברגלים נמצא שהממון הוא כמו עמודי הבנין המעמידו ומקיימו. וכשהצדיק העושה הפדיון מניח ידיו על הממון, יכוין כי יש יד הגדולה וכו' [ל"ז] כי ימין הוא חסד ונקרא גדולה (כמ"ס לך ה' הגדולה והגבורה) ושמאל נקראת יד חזקה והתכללות שתייהן נקראת יד רמה, והיינו שלש ידות, וג"פ ו"ד גי' מ"ב, לכן בכוונה זו מעורר שם הקדוש של מצ ארתיות הרמוז בתפלת רבי נחוניא בן הקנה אנא בכה וכו' וסם זה הוא בעולם היצירה¹³ על כן בכה הכוונה זו עולים ומעלים מעשיה ליצירה, ושם מ"ב יש בו ז' שמות הידועים כראשי תיבות של תפלת רבי נחוניא ב"ה הנ"ל והם אב"גית"ז, קר"עש"ן, נג"דיכ"ס, בט"לכ"ג, חק"ב טנ"ע, יג"לפז"ק, שק"ול"ת, וכל שם יש בו ו' אותיות [ל"ח]. ויכוין להמשיך אליו את הווין, היינו הז' שמות שיש בכל אחד ו' אותיות, להיינו את הז' ווין, תחילה אליו¹⁴ ואח"כ להמשיך אותן לתוך הממון הנקרא עמודים, ואז נקרא ווי העמודים להינו ז' ווין שבשם מצ מתחברים ומאירים בממון שנקרא עמודים. ואלו עמודים היינו רגלין, היינו עקביים, הם בחי' דין כי ב"פ אלקים גימ' עקב, ויש שם אחיזה להחיצונים. כי אחיזת החיצונים היא בסוף הקומה במקום היותר חשוך בבחי' רגליה יורדות מות והכא שמדובר בממון זה מתבאר בכך שסתם ממון אחוז בו הסט"א שגורם לחוסר הסתפקות כי הכלל שלד הקדושה הוא תמיד בבחי' לדיק חונן ונותן ואילו הסט"א בחי לקחיה כמבואר בזוהר שהקליפה הן שתי בנות האעקות הב הב תמיד לכן קודם המתקת הממון הוא בבחי' יס לו מנה רעה מאתים הפך מאמר חז"ל איזהו עשיר השמח בחלקו וכן מבואר בתורה כג שעל כן כדי לזכות לממון של קדושה כריך ללדת אותו בלעקות כפולות קמ קולות שהם ב' פעמים ע' לעקות היוצאת כי לידה אחת היא ממון הגשמי ועוד לידה להוליד את המוחין הקדושים שימתיקו אותו שיהיה בבחי' הסתפקות ושמחה בחלקו ולכ' חז"ל עושר השמור לאדם לרעהו. ואין דין נמתק אלא בשרשו [מ"א], ושרש הדינים בבינה, כמ"ש [מ"ב] בינה דינין מתערין מינה, אני בינה לי גבורה (משלי ח). ושם מ"ב בבינה [מ"ג].

נמצא כשממשיך שם מ"ב ע"י שמניח שתי ידו על הממון בכוונה הנ"ל וממשיך ז' ווין שבשם מצ לתוך עמודים להיינו הממון כנ"ל, אזי החיצונים בורחים מהממון מכח שם של מצ שהוא צדינה שכיוון בו בליבו שהוא גם צינה נמתקים הדינים כי הדינין נמתקים¹⁵ בשרשם.

וזה פי' (שמות כז)¹⁶ ווי עמודים וחשוקיהם כסף, פי' ע"י חשיקה והתחברות שעשה האדיק בכה כוונתו כנ"ל שחיבר ווי עם עמודים אזי נמתק ונעשה כסף, להיינו חסד, כי הכסף הוא לבן רומז לחסד הפך הדין שרמוז בצבע האדום כמבואר בתורה ח' וזהו פי' הפסוק שחשיקת וחיצור ווי שם מצ לעמודים עושה שנמתקין הדינין ונהפכים לחסד : הרמז לזה כי העמודים מלפנים זהב (שמות כו כט) הם בחי' הממון כנ"ל והווים מכסף (שמות לח כז כח) בחי' הווין שבשם מצ כנ"ל שממתיק את הממון.

¹² ולפ"ז נראה לבאר מדוע אסרו חז"ל לאשה לשתות שכין שהיא בחי' רגלין כמבואר בתורה פא תנינא אינה יכולה להמתיק דיני עצמה אלא ע"י שתשקה את בעלה יין כראוי ואז כשהוא מרקד מעלה אותה כמבואר שם. אבל אשה שתשתה זה חטא נדב ואביהו.

¹³ גם בדפ"ר זה ומתורלו חה

¹⁴ עיין לקמן תורה קפ

¹⁵ * פסחים קט. [זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו וע"ש פרש"י שמשמח לבו והיינו כנ"ל גבי ריקודים ועיין גם סנהדרין קי.]

¹⁶ עיין לקמן תורה מז

¹⁷ כמבואר באר"ל ושמעתי מזהר"צ ח' שלדעת האר"ז ל אין שם מב בעשיה כיון שעיקרו להעלות את העשיה אל הגבוה יותר אבל האהוב ישראל בפרשת מסעי מבאר שיש גם בעשיה שם מב ולא ברור אם זו מחלוקת או שרק גילויים חדשים בעניין.

¹⁸ כידוע בתפילת אנא בכה והוא שם מב שביצירה שעל ידו מעלים מעשיה אל יצירה, עיין עץ חיים שער מו פ"ו.

¹⁹ כי צריך תחילה להמתיק בשרש וכן לעיל שע"י שתית היין תחילה ממתיק ע"י היין בשרש הגבורות ואח"כ מתפשט השמחה לרגלין להבריח החיצונים משם.

²⁰ עץ חיים שער ג' פרק יא ובתורה סא אות ו'

²¹ מב * בזהר ויקרא י'

²² עיין שיחות הר"ן סימן קמז ועיין תקוני הור ד וע"ה שער שבוית כלים ב' וזהר ח"ב קלב קעה רלד וה"ג רנו ורש"י ע"ו יז: ד"ה למה וסנהדרין קא: ד"ה ובלשון ותוס' סוכה ה. ד"ה יוד ותניגה יא ד"ה עיין וע"ו ית. ד"ה הגה רב הא גאון מנב שבשם הזה השתמשו בעבודת יוה"כ (רא"ש יומא ת. ס"ק יט ר"ל קדושין עא)

²³ בתשכ"ט - נמתקין

²⁴ עמודים - שמות כז י' יא ושם לה יב. עמודים - שמות לח פסוקים י' יא יז

עתה הולך ומזכיר רבינו עוד עילה לתיקון הנ"ל ותחילה מקדים כמה כללים מכתבי האריז"ל

עץ חיים פרק י"ג שזכרנו יג (היכל הכתרים שער א"א) מ"ן שם פקס מ"ב הוא בבינה, ואלו המ"ב הם ש"ע נהורין המאירין^{מ"ז}, ועם ח' חוורתא גי' בשלום [מחן/מט/ג]. שם בפ' י"ד גי' חשמל, מלבוש, שזה החשמל שומר בגדים עליונים מעשי של קליפה כמ"ש (ישעי' נא) [ג] כבגד יאכלם עש [ג] נראה הכוונה בזה לצד מהפשט שזכרנו יש תולעת הנקראת עץ שמקלקלת את הצגים זה כיון שצרוחניות יש בחי' עץ דקליפה שהוא הלעומת הש"ע נהורין הנ"ל שהם עם הח' חוורתא גמט' מלבוש שזכרנו לתקן את הלבושים הרחוניים שיהיו מלמלמים את רוב האור כדי לגלות אלוקות. הכי נמי יש בקליפה ע"ש שמקלקל את הצגים בגשמיות ויש ע"ש צרוחניות שמקלקל את הלבושים וגורם לאדם להסתכל רק על החילוניות דהיינו שפוגם בלבוש שזכרנו לגלות אלוקות כנ"ל יהיה מסתיר את האלוקות והפנמות ככל דבר :

¹⁰ הכוונה לעץ חיים שער יג פרק יג ואחריו שם פרק יד

¹¹ ע"ש שער יג פרק יג - ע"ש שמבאר שח' חוורתא הם חו"ב דעתיק המתפשטים בבחי' פנים דעתיק.

ומבואר שיש יב חוורתא שהם ג' היות חב"ד בכל אחת מההיות במילוי יודין דהיינו שם עב יש בה ד' יודין וביחד הם יב יודין הרמוזים ללבנונית הכתר ושתי היות דהיינו חו"ב דהיינו ח' יודין דהיינו ח' חוורתא מתפשטים כנגד פני עתיק ואילו הויה שלישית שכנגד הדעת דהיינו ד' חוורתא מתפשטת מאחריו (בבחי' עורף קשר של תפליין) הב' היות חו"ב הנ"ל הן בחי' שתי פנים וכל אחת יש בה שם מב שהן ד' אותיות הויה ויוד אותיות המילוי וכח אותיות המילוי דמילוי יוד הן מב וכל מב הנ"ל מאיר בפן אחד שבתרין תפוחין שבפנים שהן תיקון ואמת תיקון ז' שביג תקוני דיקנא. עוד שם מט שערי בינה הם ז' שמות בכל אחד ו' אותיות דהיינו מב ועם הז' שמות הם מט, ושער הנ"ל כולל הכל והוא כתר עליון אבל המט הן בשאר ספירות וכך גם מב שערים, ששער המב הוא כתר ומא שערים הם בט' ספירות שכל אחת מהן כולל כל המא שערים. ט' פעמים מא = שסט ועם הכולל הם שע שערים נמצא שהשע הם הט' ספירות שבשם מב והוא אם לבינה תקרא דהיינו המא שערים שיש בכל ספירה שבמב

ואע"פ שיש שע נהורין בכל פן הם נכללים זה בזה כי הם חו"ב ואבא כלול בבינה ונחשב רק שע נהורין המאירים בפני עתיק. ספר עץ חיים - שער יג פרק יג הנה נודע כי ענין ג' שערים שיש בבינה לפי שהוא ענין מ"ב הנ"ל שיש בבינה ולפי שהוא ז' שמות שבהם מ"ב אותיות ועם ז' שמות עצמן הרי מ"ט ויש שער ג' הכולל כל המ"ט והוא כתר עליון שבהם הרי ג' שערי בינה כזכר תיקון ל"ב ובה אל תתמה אם שער ה' הוא לבדו כתר וכל המ"ט הם בט"ס אחרות והנן כתר עליון כי הרי הוא כולל כל המ"ט שערים (כולם) ואינו חלק שער פרטי. והנה לא נדבר עתה בענין כללות הז' שמות אשר עמהם הם מ"ט ועם הכולל ג' אבל נדבר בשם מ"ב עצמו שהוא שם מ"ב אותיות והם מ"ב שערים והנה נחלקים אל י"ס הכוללים מ"ב שערים והנה כתר (עליון) שבהם הוא שער העליון שהוא שער המ"ב הכולל כל המ"ב שערים אמנם ט"ס תחתונים אין כל ספי' מהם כוללת כל המ"ב שערים רק כל ספי' מהם כוללת כל המ"א שערים לבד והענין כי שער המ"ב הוא בכתר כמ"ל ומ"א שערים הם בט"ס וכל ספירה מהם כוללת ג"כ ל"א כל מ"א שערים א"כ הם בט"ס של הפן א' ט"פ מ"א והם גימטריא שס"ט ועם כללותם הם ש"ע שערים אבל הכתר שלהם הוא כולל כולן כי הוא (שער) מ"ב הכולל כל המ"א שערים התחתונים והנה הם נחלקים בכל ט"ס וכל ספירה כוללת כל מ"א שהם ש"ע בין כולם והרי נתבאר כי בפן א' דעתיקא יש בו הו"ה דיוודין ובה מ"ב אותיות ובחי' שער העליון מן המ"ב הוא הכתר אשר שם והמ"א אותיות הם ט"ס אשר ל"א מהם כולל כל המ"א שהם ש"ע ושער העליון של תשלום המ"ב כולל כולם והוא ג"כ גי' ש"ע וכמו שיש הו"ה בפן א' כעד"ז בפן ב' והו"ה הב' אשר שם והנה נודע כי שם בעתיק לית שמאלא כי כולל ימינא כזכר באדרא דקב"ט וב' הפנים נחשבין כא' וז"ש הם (ד"ג סעף מ"ט) דקב"ח דעתיקא נתפשטו אנפיו לש"ע רבוא עלמין עם היות שיש ש"ע בפן א' וש"ע בפן ב' והכל הוא התפשטות ההוא חוורתא כמ"ל

¹² פ"י עץ חיים שער עמידה פ"כ ד"ה (ב) מ"ע"ח ועם ד"ה בברכת המבדק

מט לכאורה אין שום קשר בין ווי העמודים לחוורתא שהרי הש"ע הם מהמ"ב אבל החוורתא היא לבנונית הכתר המתפשטת על פני ארץ אבל באמת מבואר שווי העמודים הם השערות עצמן והחוורתא היא הלבנונית שבין השערות דהיינו כשהם כמו אותיות על קלף לבן שהאותיות הם הצמצומים ואילו הלבנונית היא בחי' האור בלי הצמצומים ושניהם במקום אחד בחי' עתיק שבראש ארץ

³ שע עם הח' חוורתא גמט' בשלום לא כתוב שם ונראה שאלו דברי רבינו שמקשר לענין ת"ח מרבים שלום בעולם

¹³ מתרצו - מני"ש

¹⁴ וישעיהו ג' ט'

¹⁵ עיין שער הגלגולים סוף הקדמה כג

¹⁶ **ספר עץ חיים** - שער יג פרק יד ודע כי יש בקליפה בחי' ש"ע ואלו ש"ע הם נגד ש"ע דקדושה דא"א והם נקרא ע"ש בסוד כבגד יאכלם ע"ש כי הוא האוכל ומכלה בגדים העליונים שהם בחי' מלבוש כמנין חשמל והענין הוא כי יש בחי' בקליפה והחשמל הנ"ל אשר צרופה הוא ח' שמ"ל כזכר פ' ויקהל שהוא בחי' הקליפה שרוצה ליקח האור הזה ואינו יכול ליקח רק בחי' הש"ע לבדו ומהם נעשה ע"ש הנ"ל אבל ח' היתירים שהוא בחי' ח' חוורתא כנ"ל שהם עליונים המאירין בש"ע נהורין שבפנים אין הקליפה לוקח אותן וגם ז"ס עושה ע"ש כסיל וכימו.

שער הגלגולים - סוף הקדמה כג - ודע, כי כל מי שיש לו קנאה במילי דשמאי, עליו ארז"ל אין אדם מקנא לאשתו, אא"כ נכנסה בו רוח טהרה. אבל מי שיש לו קנאה במילי דעלמא, הוא מהם, לפי שהיא קנאה הנמשכת מן החיצונים, ועל כן עצמותיהם מטרקבים. וכמ"ש במסכת שבת על ר' אחאי בר יאשיה, על פסוק ורקב עצמות קנאה. אמנם המקנא במילי דעלמא, עצמותיו מרקיבין, והעש אוכלם: וסוד הורבר כמה שהודעתין, כי ש"ע נהורין הם בקדושה, וכשנעשים ש"ע נהורין, אז הם בגימטריא חשמל ומלבוש, כי הוא נעשה כמין מלבוש וכסוי מקיף על ד' עולמות אבי"ע, מאלו הש"ע נהורין. ועי"כ אין החיצונים שולטים באותם האורות. ונדע הוא כי ד' מלבושים הם לד' מלבושי עולמות אבי"ע, וכל אחד עב מחבירו, ושל העשיה עב מכלם, לפי ששם עיקר אחיזת הקליפות, וצריך שיהיה עב ביותר מהשאר. והנה כמו שיש ש"ע נהורין בקדושה, ישנו בחיצונים, ונקראים בהפוך ע"ש, וז"ס פסוק כי כבגד יאכלם עש, עש יאכלם, והוא האוכל ומרקיב עצמות המת:

גם כי כמו שיש תולע בקדושה, בסוד ותולעת שני, ובסוד אל תראי תולעת יעקב, והוא שם אבגית"ן, שהוא בגימטריא תולע, והוא סוד החסד שבשבעה שמות שם בן מ"ב, והוא הכהן, והוא ונתן לכהן הזרוע והלחיים וכו', ומלת ונתן בגימטריא שם הנזכר, גם הוא בגימטריא שו"ר, שעליו נאמר בגמרא שור שחור ביומי דניסן, לפי שהוא שם מ"ב, שהוא גבורה חזקה. ואמנם יש כבגדו בקליפות תולע, האוכל בשר המת בקבר, אשר עליו נאמר הכסיל חובק את ידיו ואוכל את בשרו, ועליו נאמר אם יאדימו כתולע כצמר יהיו. האמנם מי שהיה צדיק בעד"ז, יכול לתקן הכל בהיותו בחיים בעד"ז, כדמיון רב אחאי בר יאשיה, שלא היתה בו קנאה במילי דעלמא, שהיא קנאה הנמשכת מן הקליפות, ולכן לא שלטו בו במיתתו לא התולע ולא הע"ש החיצונים. ובדוד הע"ה אמר, אף בשרי ישכון לבטח, עד שתמצא שכבר נמצאו אותם הארבעה שאע"פ שמתו, לא מתו אלא בעטיו של נחש, וכמו שנתבאר עניינם אצלנו:

עתה מבאר כיצד רמזו חז"ל את דברי רבינו הנ"ל של המתקת הדין הנאחז בכל בחינות הרגלין^{יב} ע"י המתקתו בשרשו בגבורות שבצינה ואזי זוכה לזכורה וזכרה מצביה ע"י ריקוד או להיות שמה בחלקו ע"י פדיון במאמר חז"ל

וזה (יומא ע"א.) הרוצה לנסך יין על גבי המזבח דהיינו להמתיק דינים **ימלא גרונו של ת"ח.** והפירוש הרואה לנסך דהיינו להמתיק הדין הנאחז בבחי' מזבח דהיינו במלכות בחי' רגלין (שגורם לו שקשה לו להמליך את הקב"ה כראוי) כריד להמתיק הדין בשרשו שבצינה שהיא בחי' יין המשמח וזה ע"י שימלא גרונו של ת"ח (דהיינו שיביא יין ללדיק) שהם בחי' רגלין וע"י היין מתעורר שרש הגבורות שבצינה וזורחים החילונים הנאחזים שם ואזי רגלי הצינה הנעשים מוחזין לזעיר. **כי לנסך, היינו לשון מלוכה וממשלה. כמ"ש (תהלים ב) ואני נסכתי מלכי וכו' ופירשו שם נסכתי המלכתי. יין זה בחי' בינה, שורש הבכורה, יין המשמח לכן ע"י שמסקה את הלדיק מעורר את שרש הבכורה והזכרה : מזבח, זה בחי' דינים הנאחזים ברגלין; וכן ת"ח, הם בחי' נ"ה [יג] דהיינו בחי' רגלין ששם אחיזת הדין/י^{יג} : וזהו פירושו הרוצה להמליך ולהמשיל על עצמו את הק"י ולהמתיק הדינים, ע"י שרשם, שהוא יין המשמח. מה יעשה, עצה נ"ח/טובה/י^ט ע"ז, ימלא גרונו ע"י ריקודין שיכריח עצמו לרקוד בשמחה לך מצוה/י^ט או ע"י פדיון כמ"ש לעיל/י^{טא} :**

הביאור שמי שיש עליו דינים הנאחזים בבחי' המלכות שקשה לו בגלל זה להמליך על עצמו את הקב"ה וידוע שמלכות בחי' רגלין לכן אותם הדינים שנאחזים במלכות נאחזים גם ברגלין שקשה לו לרקוד. לכן כריד לעורר שרש הגבורות שבצינה ולהמשיך משם שמחת לב אל הרגלין להמתיק אותם, כמבואר לעיל מה שעשה יעקב אבינו כשראה שהוא בחי' רגלין שבהם נאחז הדין. וזה נעשה ע"י שמביא יין ללדיק שהוא לגביו כתר דזעיר דהיינו לדיק שהוא לגביו בעולם עליון יותר כי כל דבר כריד להמתיק בשרשו היכן שעדין לא נפגם, (וכנ"ל שיעקב הביא לאביו ואע"פ ששם ילחק היה מדתו שרש הגבורות שבצינה אבל גם כל לדיק לגבי כל אדם הוא בחי' כזו וכנ"ל לפי דרכינו שעל כן נדב ואציהו היו כריכים להביא יין למשה רבינו) העינה לזו רמזו חז"ל בממירא הנ"ל שלהשקות ת"ח זה כמו לנסך יין ע"ג המזבח כי הלדיק הוא בחי' מזבח וכמו שבמזבח נמתקין הדינים ע"י ניסוך היין שמעורר בשרש הגבורות שבצינה בחי' יין המשמח על כלל ישראל ע"י הכהן, כך ע"י שמסקה לדיק זיין מעורר השרש גבורות שבצינה וע"י שנכלל ומחבטל ללדיק מועיל להמתיק הדינים הנאחזים בו. וכן הפדיון מה שמועיל להמתיק הדין מעצמו ע"י שהלדיק ממתיק הדין מהממון זה מכח שנתן לדיק ונתבטל ונכלל בו. וכ"ע איך יכול הלדיק בעצמו שהוא בחי' נ"ה כנ"ל להמתיק את עצמו בשחית היין הרי נדב ואציהו לא הלכיהו ואולי התירוץ שבאמת הלדיק לא ממתיק את עצמו אלא רק את הנכלל בו ומסקהו.

גם ע"י מילוי גרונו כפשוטו נמתק הדינים. וזה פי' (סוף ברכות) ת"ח מרבים שלום היינו בשלום הנ"ל שהוא שם נהורין עם הח' חיוורתא שבצינה עילאה שמעורר מכח היין שקוטה הת"ח.

^{יב} מה שמועיל לכל בחינות הרגלין ולא רק לנוכח כאן עיין תורה פא תנינא

^{יג} שער הכוונות ק"ש הרוש ה' ד"ה וזה טעם משרו"ל

^{יד} צ"ע איך ע"י שתית הת"ח ימתיק את עצמו אם הוא בעצמו בחי' רגלין כמבואר לעיל שמי שהוא בעצמו בחי' רגלין לא יכול להמתיק עצמו.

^{טו} סוגרים אלה נמצאים כבר בדפוס

^{טז} צ"ע מדוע היה כל כך חשוב למוהרנ"ת להוסיף שהעיצה טובה בתוך דברי רבינו. גם מה החידוש כאן יותר מכל עיצה של רבינו שכולן טובות.

^{טז} כך משמע בתורה פא תנינא ובשיחות הר"ן קלא שדווקא בזמן של שמחת מצוה מסוגל לזה ע"ש.

^{טז} צ"ע כי לעיל למדנו שהריקוד הוא מכח השמחת לב שמתפשט לרגלין להמתיק הדין הנאחז בהם וזה שע"י ששותה יין וכאן לא מובן כיצד יעורר את שרש הגבורות בבינה ע"י ריקוד לבד.

דבשלמא בפדיון הנ"ל מבואר שע"י הידים שמניח על הממון נעשה בחי' ג' ידין שהם מב שבבינה וכו' אבל הריקוד לבד כיצד מעורר בבינה את בחי' יין המשמח.

וכנראה צ"ל שיש בחי' שהתחתון מעורר את העליון ומכח הריקוד שמכריח עצמו לרקוד (על אף אחיזת הדין המונע מריקוד כמבואר בתורה קסט) עד שמעורר השמחה בלבו אזי חוזר השמחה מלבו ומתפשט לבטל לגמרי הדין מהרגלין ע"י הריקוד.

בעולם, שעל ידם נמשך שם של מ"ב, שהם ש"ע נהורין, ועם ח' חוורתא גי' בשלום. ות"ח נקראים נ"ה רגלין/א, כמ"ש במדרש שוקיו עמודי שש [ב] הם ת"ח (ג) ושוק היינו כגל וכן עמודים צחי' רגלין כנ"ל לגבי הממון. וגם מזבח נקרא רגלין, כמ"ש (תהלים ד') זבחו זבחי צדק/ד' להיינו שהזבח נקרא לך להיינו צחי' רגלין, וכמ"ש (שם פה) צדק לפניו יהלך להיינו שצחי' לך יש זה כח הליכה וכן לך מלכותא קדישא כמבואר בפתיח אליהו ורגלין צחי' מלכות שבה אחיזת הדין כמ"ש רגליה יורדות מות: וזה המתקת דיני המלכות הנקראת רגלין שרש הגבורות שצנינה הוא גם פי' הפסוק (שם כ) יתן לך כלבבך, להיינו תיקון הגבורות שרשן שצנינה ליבא, ואימתי כאשר וכל עצתך ימלא [ה], להיינו ע"י שיתן יין לת"ח להיינו ע"י מילוי גרונו של ת"ח. כי ת"ח נקראים עצות, כמ"ש (אבות פ"ו) ונהנין ממנו עצה ותושיה, וכמ"ש (שם לג) עצת ה' לעולם תעמוד, שהם עמודי עולם. וכמ"ש (ישעיה יד) ה' צבאות יעץ, ה' צבאות, הם נר"ה/ו [ז] וכשממתיק דיני המלכות כנ"ל אזי נעשין רגלי הצינה שהם הת"ח מוחין אלכינו והעינא שלהם שהיא צחי' רגלי הצינה נעשית אלכינו מוחין חכמה וצינה. והיינו צורה וצרכה הנ"ל שרשן צנינה שהיא עתיקא ששם השענ נהורין שהם הח' חיוותי שהיא החכמה שמונה יודין שצחתי מילוי היות שצנינה ששם השם של מצ שמנו מאירי הש"ע נהורין, וכשהם מאירי אזי זוכה לדעת צחי' השגות עוה"צ שהיא הצינה כלבוסים מתוקנים להיינו שכל לבוש לאורות עליונים מאיר לנו את הפנמיות שלו כפי הכלים שלנו עמ"נ להשיגו כראוי א"ל/

^א שער הכוונות – דרושי כוונות קריאת שמע דרוש ה' וזה טעם משרז"ל שהק"ש מדאורייתא והתפל' מדרבנן. והענין הוא במה שנודע שנה"י דו"א מאירי בנוקב' בסוד ד' מוחין שבה. אמנם יורדין לה ג"כ בעת יחוד ק"ש ד' מוחין ממש מלמעלה מאו"א וזה אומרם דתפלה מדרבנן כי רבנן הם הנה"י בסוד מ"ש רז"ל בברכות הני ברכי רבנן דשלהי כו' כי ה"ס ת"ח מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' כו' שהם תרין לימודין תרי ערבי נחל נצח והוד ונמצא שבאותו הרגע של יחוד ק"ש יש יותר הארה בהם ממנה שנעשה בתפלה כי אין ניכר אח"כ אור זה והוא מסתלק אחר זמן הק"ש ואח"כ ברמ"ח תיבין דק"ש אנו מורדין סוד הז"א כולו ברמ"ח איברים שבו הכוונה כי צתפילה מאירי רק צחי' רבנן להיינו נה"י דז"א אצל צק"ש מאירי גם או"א

^ב שיר השירים ה' טו

^ג עיין תרגום שם [וצדיקא אינון עמודי עלמא]

^ד צ"ע שמביא ראייה מהזבח למזבח

^ה סוף הפסוק הנ"ל

^ו ה' צבקות הוא נצח ואלקים צבקות הוא הוד

^ז עיין שערי אורה שער ג' ד' ספירות ח' זו'

^ח וזה שנקט רבינו בשלום גמט' לבוש כי שלום רומז ליסוד דבינה (כמבואר בכתבי האריז"ל) והוא נעשה דעת לזעיר וכנ"ל שהכלל הוא שנה"י דבינה נעשים חב"ד לזעיר. ע"י המתקת הדינים ברגלי המלכות וכאן בעיצה השלישית הדגש הוא על היסוד דייקא שנעשה דעת לזעיר והיינו בשלום. וכמבואר הוטב בתורה ד' שרעת הוא השגות עוה"ב דהיינו הבינה ואז אין אצלוחילוק בים חסד לדין והיינו בשלום וכמבואר בתורה פ' ששלום מחבר בין הפכים ועוד סמך לזה רבינו עניין הלבוש גמט' בשלום ושע"ח נהורין כי ע"י עיצת הת"ח דהיינו דבורי הצדיק שהם עצות קדושות כולו זרע אמת כמבואר בתורה ז' מכניס דעת בתלמיד וזוכה לתיקון המדמה (עיין תורה ח' תנינא שזה עיקר מה שמקבלים מהצדיק) דהיינו לעשות לבושים מתוקנים להשגות וכמבואר בתורה ל' ואזי זוכה לשע"ח נהורין היפך הע"ש המקלקל את הלבושים וגורם לאדם להסתכל על החיצוניות של כל דבר כי לבוש מתוקן הוא מצמצם האור על מנת לגלותו בבחי' משל המגלה את הנמשל אבל קליפת הע"ש מקלקל זאת וגורם להתפס לחיצוניות המשל במקום לנמשל.